

Jákob élete

Lekció: Róm. 9.1-16
Textus: Gen. 25.19-34

2000. szept. 10.
Gazdagrét

A kiválasztó Isten és a kiválasztott ember

Rejtélyes a ma olvasott rész. Az Isten által kiválasztott család élete kérdések özönét kelti fel bennünk. Mi egészen máshogyan képzelnénk el azt, amit Istennek kellene tenni, valamint azt is, aminek az általa választott családban kellene történnie. Sem Isten, sem a történet emberi szereplői nem igazán érthetőek előttünk. Mindezek fényében csak csodálkozhatunk azon, hogy mégis ezeket olvashatjuk; vajon a szentíró miért nem "kozmetikázta át" egy kicsit a történetet, úgy, hogy minden az őt megillető helyére kerüljön. Logikus, érthetően cselekvő Isten - tisztességes, hozzá méltó család (ha már ők hordozzák a világ üdvösségéhez kapcsolódó ígéretet és áldást). A szentíró azonban nem "javított" a történeten, hanem vállalta a meghökkentést, a kérdéseket, a botrányt. Azért, mert Isten az, aki ezt így akarta. Jöjjetek, próbáljunk beletekinteni először a kiválasztó Isten, majd a kiválasztott ember misztériumába.

I. A kiválasztó Isten

a. Miért nincs gyermek?

Az első érthetetlen dolog, hogy Rebeka meddő volt. Előttünk áll az ígéret gyermeke, aki a meddő Sárától született, Isten ígérete szerint, csodálatos módon. Övé az Ábrahámnak adott áldás: nagy nép leszel, tiéd lesz a föld, áldás leszel minden népnek. Olvastuk, hogy Isten milyen módon mutatta meg hűségét és szeretét abban, ahogy Ábrahám szolgája rátalált Izsák jövődő feleségére, Rebekára. Istentől lett ez! - mondhatta mindenki. És Rebeka meddő. Izsák és felesége 20 évig könyörögnek (vö. v.20 és 26!), amikor az Úr meghallgatja őket. Miért kell újra ennek történnie? Biztos, hogy egy "normális" családban nem így alakulnának az események....

A kiválasztott család azonban nem "normális" család. A kiválasztó Isten arra tanítja őket, hogy ami mások szemében automatikusnak tűnik, az valójában nem az. Nincs magától értetődő garanciájuk a jövőre. Az élet: Isten ajándéka. Meg kell tanulniuk, hogy életük, jövőjük ugyanúgy Isten ajándéka, Isten csodája, mint Ábrahámnál. Nemcsak az ősatyánk élt kegyelemből, imádságból, Isten csodájából - hanem mi is. Isten népének minden nemzedéke az ígéretből, az áldásból, a csodából él: *"Akik pedig befogadták [Jézust], azokat felhatalmazta arra, hogy Isten gyermekeivé legyenek; ... Akik nem vérből, sem a test, sem a férfi akaratóból, hanem Istentől születtek."* (Jn.1.12-13).

Ahogy az Istennel való (új) életünk ajándék és csoda, mert egyedül tőle és általa van, úgy azt akarja megtanítani, hogy mindenre így tekintsünk az életben. Ezért hív imádságra, ezért tart vissza vagy késleltet dolgokat az életünkben. A kiválasztó Isten azt munkálja, hogy tanuljunk meg életünket ajándékként, hálával, csodálattal élni!

b. Miért pont Jákob?

Ez a második kérdésünk. Rebeka megfogant, de az ajándékkal együtt megjelenik a konfliktus is: a fiúk tusakodtak a méhében. A "tusakodik" szó a "szétzúzás", "összetörés" szava. A fájdalom és a kín olyan mértékű volt, hogy Rebeka feltette a kérdést: ha ezt kell végigélnem, akkor minek is élek? Istent kérdezte, aki így válaszolt: *"Két nép van méhedben, két nemzet válik ki belsődből: egyik nemzet erősebb lesz a másiknál, de a nagyobbik szolgál a kisebbnek."* Miért nem a kisebbik a nagyobbiknak? Miért nem Ézsau lett a kiválasztott, vagy miért nem lettek mindketten az ígéret és áldás hordozóivá (Jákob fiai mind azok lettek)? Miért kellett egy népnek származni Ézsautól (Edóm), aki mindvégig harcban állt Izraellel?

Mert Isten így döntött. Nincs magyarázat Rebekának, mint ahogy nem volt magyarázat később sem Izraelnek. Ugyanígy nincs magyarázat nekünk sem, akik tudjuk, Isten kiválasztott és Jézus Krisztusban elhívott minket a magáénak. Nem lehet azt mondani, hogy Jákób jobb volt, mint Ézsau; talán kevésbé volt harcias az anyaméhben? Izraelt nem azért választotta Isten, mert különb volt más népeknél, mint ahogy mi sem adhatunk arra magyarázatot, hogy miért szeretjük és ismerjük az Urat, amíg mások elutasítják őt, és vakon támolyognak nélküle. Pál így ír: *"Még ugyanis meg sem születtek gyermekei, nem tettek semmi jót vagy rosszat, de hogy az Istennek kiválasztáson alapuló elhatározása érvényesüljön, ne a cselekedetek alapján, hanem az elhívó akarata szerint, megmondattott Rebekának, hogy a nagyobbik szolgálni fog a kisebbnek..."* (Róm. 11-12).

Valamit azért mégis meglátunk a kiválasztó Isten döntéséről: nem azt választja, akit mi választanánk. Az elsőszülött a jobban megbecsült, ő mégis a másodikat választja. Egyiptom, vagy AsszírIA hatalmas népek - ő mégis a kicsiny Izraelt választja. Gedeon a legkisebb törzs legkisebb nemzetségének legjelentéktelenebb tagja, Isten mégis őt választja népe szabadítójául. Dávid testvérei megnyerő külsejűek, az Úr mégis a család legfiatalabb tagját választja. Jeremiás még fiatal, ő mégis őt választja - anyja méhétől fogva - és küldi el, hogy üzenetét hirdesse. Péter egy egyszerű halászember, Jézus mégis őt választja. Máté egy megvetett vámszedő, és Jézus nem egy - a társadalom által nagyrabecsült - írástudót hívott el helyette. Pál pedig azt írja a korintusiaknak: *"azokat választotta ki az Isten, akik a világ szemében bolondok..., erőtlenek..., lenézettek..., semmik,... hogy egyetlen ember se dicsekedjék az Úr előtt"* (IKor.1.28-29).

Isten szabadsága, bölcsessége és hatalma jelenik meg a kiválasztásban. Ez előtt csak leborulni lehet, örvendezni benne és dicsérni őt. Gyakran erős a kísértés a számonkérésre: hogyan gondolja, miért teszi, ez nem igazságos így. De ki vagy te, nyomorult porszem ember, aki a Mindenható Istenen akarsz számonkérni az igazságot?! Micsoda vakság, hogy az ember kérdezi és kéri számon az Istent!

Mások azt mondják: engem biztosan nem választott ki Isten. Lehet ezt felelőtlenül, mentséggként, szinte Isten képébe vágva mondani: "ha nem térek meg, miatta van, biztos nem választott ki." De ezt sohasem mondhatod neki, és sohasem takarózhatasz vele, mert felelős vagy Isten előtt egész életeddel! Aki pedig gyötrődve, félve mondja, annak meg hadd mondjam: ha őszintén keresed őt (különben miért zavarna, hogy esetleg nem választott ki?), az annak a jele, hogy ő keres téged, munkálkodik benned, von téged magához; elengedheted félelmed.

II. A kiválasztott ember

Nemcsak Istennel, hanem az általa választott családdal kapcsolatban is vannak nehéz kérdéseink. Összefoglalva: hogyan történhet meg mindez az Isten ígétét és áldását hordozó családban, amiről itt olvasunk? A kérdésre persze már választ kaptunk. Isten nem érdemeink szerint választ, hanem egyedül az ő jótetszése szerint. Ugyanakkor ez nem szabadít fel a bűnre. A szentíró nem tussolja el az Isten népe bűneit, hanem azért írja le, hogy azon keresztül betekintést nyújtson abba, ami Istennek nem tetsző, és amiben változásra hív. Jöjjetek, így vizsgáljuk meg Izsák és Rebeka, Ézsau, majd Jákób személyét.

a. Izsák és Rebeka

A házaspár, amelyik imádságban kérte a gyermeket, részévé lesz a konfliktusnak, amely végighúzódik a fiúk életén. Izsák Ézsaut szereti jobban, "mert ízlett neki a vad". Sokat mondó megjegyzés az Isten választottjáról... Rebeka pedig Jákóbot szerette jobban, aki csendes, sátorlakó/otthonülő ember volt, szemben a szilaj vadász Ézsauval. A gyerekek megosztották a szülőket. Talán Rebekka attól félt, hogy Izsák nem fogja elfogadni az ígétet, hogy a nagyobbik fog szolgálni a kisebbnek? Talán Izsák kezdettől fogva - úgymond - Rebeka vitorlájából próbálta kifogni a szelet, és ez a magyarázata annak, hogy Ézsaut kedveli? Később látjuk, hogy Rebeka hogyan manipulálja az eseményeket, hogy Jákóbé legyen az apai áldás... Vagy csak egyszerű,

természetes vonzalomról van szó, az egyik gyerek apás, a másik anyás és ez torzult el a családban? Nem tudjuk pontosan. Az azonban valószínű, hogy kettejük életének is a fő motívuma a vetélkedés, a harc lett. Nem tudták Istenre bízni, hogy munkálja ki döntését. Gyerekeiket használták fel az egymással való küzdelemben - amint olyan gyakran történik ez ma is olyan családokban, ahol a szülők harcban állnak egymással.

b. Ézsau

Ézsauról egy olyan megjegyzést tesz a szentíró, amely ritka a bibliai elbeszélésekben. *"Ennyire semmibe vette Ézsau az elsőszülöttségi jogot"*. Ézsau fáradt és éhes, amikor hazaérkezvén meglátja a Jákób által készített ételt, és kér belőle. Jákób - aki valószínűleg jól megfontolt módon csapdát állított - Ézsau elsőszülöttségi jogát kéri cserébe. Ézsau, aki halálosan kimerültnek és éhesnek érzi magát, gondolkodás nélkül belemegy az üzletbe, amire Jákób - biztos, ami biztos alapon - meg is esketi. Ezután Ézsau "evett, ivott, azután fölkel és elment". Ő nem az az ember, aki előretekint. Hol van még az, hogy apjától két részt örököljön az elsőszülött jogán? A neki kijáró tisztelet, a családban betöltött pozíció pedig mit számít annak, aki az azonnali megelégedés embere? Ezzel azonban megveti önmagát, és megveti Istent.

A Zsidókhöz írt levél szerzője hozza közel Ézsaut hozzánk: *"Ne legyen senki ...istentelen, mint Ézsau, aki egyetlen tál ételért eladta elsőszülöttségi jogát."* (Zsid.12.16.) Az összefüggés: az üldözés alatt álló keresztyének a pillanatnyi könnyebbségért ne adják fel azt, amit Istentől kaptak, a vele való kapcsolatot, az örök életet. Ne hajoljanak el a kegyelemtől, ne vessék meg Isten szavát, munkáját, amit véghez vitt az életükben. Várjanak, higgyenek Isten ígéréteiben.

Sokan dobják el maguktól Isten ajándékait, amelyekre várni kellene, az azonnali megelégedésért. A kiválasztott, az ígéretek által, az Isten csodáiból élő embernek *meg kell tanulni várni*, hogy az Istentől való időben nyerjék el az Istentől való ajándékokat. Ézsauak egy tál lencse azonnal értékesebb volt, mint az elsőszülöttség - ami nem volt ott és akkor megfogható és látható. Ézsau ebben nagyon modern ember - vagy a mai ember olyan, mint a mindenkori ember: mindent és azonnal, különben belehalok. Képtelen vagy várni. De ezzel Istent veted meg, és megfosztod magad ajándékától.

c. Jákób

Jákób érkezett meg a másodiknak, kezével Ézsau sarkába kapaszkodva, innen származik a neve is. Azt jelenti: aki megragadja a sarkot, és így a másik helyébe lépő, a másikat kiszorító, a hátulról érkező, az észrevétlenül (hátulról) megragadó, a ravaszkodó, a csaló. Jákób az ügyeskedő, manipuláló ember, aki megragadja bátyja gyengeségét (előre eltervezetten), aki ismervén testvérét, kihasználja őt. Ravaszkodó, alattomos, számító -- csaló. Amit Isten megígért, azt elkezdte megszerezni - istentelen eszközökkel. Az, hogy ebben Isten akarata bontakozik ki, nem jelenti, hogy amit tesz, az nem rossz. Keményen fog még fizetni életében mindezért: vele is így bánik majd nagybátyja, ill. menekülnie kell Ézsau haragja elől.

Amint sokan ma is, akik - gyakran keresztyén létükre - ugyanígy ügyeskednek. A manipuláció, a kiszorítósi, az ügyeskedés sokaknak olyan természetes. *A cél az uralkodás, az irányítás, a felülkerekedés.* Még Istennel is ezt játsszák: az imáikkal, az ún. jócselekedeteikkel, az adományaikkal rá akarják venni erre, vagy arra. Embereket vezetnek félre, csapnak be a szavaikkal, a tetteikkel, és a végén Istennek köszönik meg az eredményt. Mindig a saját akaratukat látják csak, azt akarják mindenképpen megvalósulni látni. Közben elültetik a harag, keserűség, és gyűlölet magjait. Kérdezd meg az Urat, hogy nem te vagy-e ez az ember? Nem te vagy-e mindig az, akinek felül kell kerekedni? Hogy nem a manipulációból, a kiszorítósdiból, az álszent öngazolásból áll-e az életed ("megmondta anyám, hogy mit mondott Isten" - gondolhatja Jákób...)

A kiválasztó Isten és a kiválasztott ember. Isten, aki határtalan, felfoghatalan kegyelmével kijelentette magát neked, és most is mondja: az enyém vagy. Az ember, aki képtelen várni, hinni, és az életet Isten ajándékaként élni, ezért megveti az ajándékot, vagy megpróbálja megszerezni azt: te

vagy. Isten Jézus Krisztusban ma is kegyelmét hirdeti neked. Jöjj hozzá, lásd meg, mennyire szeret,
és bátran bízzad rá magad. ÁMEN!